

SCENARIUSZ ZAJĘĆ KOŁA NAUKOWEGO HUMANISTYCZNEGO prowadzonego w ramach projektu *Uczeń OnLine*

1. Autor: **Małgorzata Smagiel-Occhipinti**

2. Grupa docelowa: uczniowie gimnazjum

3. Liczba godzin: 2 godziny lekcyjne

4. Temat zajęć: **Zamek – językowa niespodzianka.**

5. Cele zajęć: Cel ogólny: budowanie wiedzy o języku

Cele szczegółowe: - uczeń rozumie pojęcia: związek frazeologiczny, zrost, zestawienie,

złożenie

- posługuje się poprawnie związkami frazeologicznymi,

- umie skorzystać ze Słownika frazeologicznego języka polskiego

6. Metody i techniki pracy: - wykład z elementami heurystyki,

- ćwiczenia praktyczne,

- praca indywidualna,

- praca zbiorowa

7. Materiały dydaktyczne: - tablica,

- Słownik frazeologiczny języka polskiego,

- Zestaw ćwiczeń (Załącznik nr 1)

8. Literatura: - Słownik frazeologiczny języka polskiego

- D. Buttler, Frazeologia polska, ćwiczenia dla cudzoziemców, Warszawa 1980

- D. Buttler, H. Kurkowska, H. Stankiewicz, Kultura języka polskiego, t. 2, Warszawa
1987

- S. Bąba, Twardy orzech do zgryzienia czyli o poprawności frazeologicznej, Poznań
1986

9. Przebieg zajęć:

- a) Nauczyciel pyta uczniów co to jest związek frazeologiczny. Uczniowie definiują pojęcie. Związek frazeologiczny to związek przynajmniej dwóch wyrazów, które w połączeniu nabierają nowego znaczenia. Do związków frazeologicznych zaliczamy przysłowia i powiedzenia. Jeśli uczniowie znają już podział związków frazeologicznych, mogą przypomnieć, że wyróżniamy zrosty, zestawienia i złożenia i scharakteryzować każdą grupę.
- b) Nauczyciel rozdaje *Słowniki frazeologiczne języka polskiego* i tłumaczy zasadę ich budowy. Uczniowie wyszukują przykładowe związki frazeologiczne, dla wdrożenia się do pracy z ćwiczeniami.
- c) Nauczyciel podaje polecenia ćwiczeń. Uczniowie zapisują przykłady na tablicy, korzystając z pomocy słowników.

Załącznik nr 1

Ćwiczenie 1

Uzupełnić pominięte przymiotniki w następujących frazeologizmach:

1. ziółko
2. kwiatek
3. pieprz
4. jak trzcina
5. jak rzepa
6. jak fiołek
7. jak rydz
8. jak jabłko
9. zamek
10. grzyb
11.rydz niż nic

Ćwiczenie 2

Uzupełnić podane frazeologizmy odpowiednimi czasownikami:

1. na pieprz
2. gdzie pieprz rośnie
3. dęba
4. jak trawa rośnie

5. po różach
6. grochem o ścianę
7. maczkiem
8. na kwaśne jabłko
9. kwiatek do kozucha
10. jak grzyby po deszczu
11. zdobyć zamek

Ćwiczenie 3

Następujące porównania uzupełnić odpowiednim przymiotnikiem:

1. jak niedźwiedź
2. jak wąż
3. jak baran
4. jak kot
5. jak gołąb
6. jak wilk
7. jak kozioł
8. jak mucha

Ćwiczenie 4

Czym zajmują się następujące pary?

1. gęś z prosięciem.....
2. pies z kotem.....
3. kot z myszą.....
4. kura z jajkiem.....

Ćwiczenie 5

Uzupełnić czasownikiem następujące związki:

1. jak kot z pęcherzem
2. jak pies w studni
3. jak pies z łańcucha
4. jak szara gęś
5. jak cielę na malowane wrota
6. jak kura na pieprzu

Podać utarte porównania, w których występują te wyrazy

Ćwiczenie 6

Co robią zwierzęta, o których jest mowa w następujących utartych porównaniach?

1.jak mysz pod miotłą
2.jak mysz na pudle
3.jak szczur z mąki
4.jak mucha w ukropie
5.jak mucha w smole
6.jak muchy do miodu

Ćwiczenie 7

Podać frazeologizmy oparte na nazwach ptaków i mające poniższe znaczenia:

1. 'Plotka prasowa'.....
2. 'Człowiek doświadczony'.....
3. 'Śpiewać bardzo pięknie'.....
4. 'Sprawa jest już publiczną tajemnicą'.....
5. 'Bystry wzrok'.....
6. 'Jeśli się znajdziesz w jakimś środowisku, musisz się do niego dostosować'.....

Ćwiczenie 8

Wyjaśnić treść bądź okoliczności użycia następujących przysłów ze składnikami koń i pies:

1. Konia kują, a żaba nogę podstawia.
2. Na koniu jedzie, a konia szuka.
3. Koń ma cztery nogi i też się potknie.
4. Pse głosy nie idą w niebiosy.
5. Koń ma wielki łeb, niech się martwi.
6. Wolno psu i na Pana Boga szczeakać.
7. Przyjdzie na psa mróz.
8. Nie jeden psu Burek (łysek).

Ćwiczenie 9

W następujących porównaniach przemieszały się człony. Przywrócić poszczególnym frazeologizmom ich właściwą postać:

1. Mieć serce jak dynia
2. Iść jak na drożdżach

3. Gryźć się jak tyse konie
4. Biec jak kamień w wodę
5. Czepiać się jak diabeł święconej wody
6. Nudzić się jak zmokła kura
7. Znać się jak pies z kotem
8. Pić jak za pogrzebem
9. Bać się jak rzep psiego ogona
10. Rosnąć jak na skrzydłach
11. Wyglądać jak struty
12. Milczeć jak gąbka
13. Przepaść jak kamfora
14. Chodzić jak mops
15. Ulotnić się jak воск
16. Mieć głowę jak glaz

Ćwiczenie 10

W następujących przysłowiaach przemieszały się człony. Przywrócić każdemu z nich pierwotny kształt:

1. Budować zamki z bicza
2. Strzelać z piasku
3. Kto późno przychodzi, temu Pan Bóg daje
4. Tonący bez butów chodzi
5. Kto głupi, zawsze sobie kij znajdzie
6. Szewc brzytwy się chwyta
7. Kto rano wstaje, ten sam sobie szkodzi
8. Cicha woda to pieniądz
9. Kulawego Pan Bóg strzeże
10. Kto chce psa uderzyć i w Paryżu sobie rozumu nie kupi
11. Wiódł ślepy strzeżonego
12. Z małej chmury chleba nie będzie
13. Czas brzegi rwie
14. Z tej mąki wielki deszcz bywa

10. Spostrzeżenia po realizacji:

Lekcja rozwija zasób słownictwa uczniów. Często zwroty zawarte w ćwiczeniach nie są im znane i sprawiają kłopot, ale nie należy się tym zrażać, a raczej zachęcać do poszukiwań w słownikach.

Oświadczam, że scenariusz zajęć nie narusza praw autorskich osób trzecich.

Czytelny podpis.....
Małgorzata Smagiel - Occhipinti

